

AAMUKAMMASTA MARSALKANSAUVAAN

(Julkaistu aikaisemmin Helsingin Reservin Sanomissa)

Monen vuoden työn tuloksena on Jukka I. Mattilan laaja teos Vapaussodan muistomitalit nyt valmistunut.

Mattila on etsinyt Vapaussotaan liittyviä mitaleja ja ristejä koskevaa alkuperäisaineistoa mm. lukuisista arkistoista. Täten hän pystyy nyt useimmista mitaleista antamaan tarkkaa tietoa mm. niiden perustamiseen liittyvistä vaiheista ja jakomääristä. Tällaista sekä historian tutkijalle että keräilijälle tärkeätä tietoa ei ole aikaisemmin ollut saatavana.

Paitsi uutta tietoa Mattila on myös onnistunut hankkimaan kirjansa kuvitukseksi suuren määrän ennen julkaisemattomia kuvia, jotka näyttävät miten kirjassa käsiteltäviä merkkejä on kannettu. Luonnollisesti kirjassa on myös hyvätasoiset kuvat itse merkeistä, mutta nimenomaan niiden todellisen kantotavan näyttäminen mitä erilaisimpien asusteiden kanssa täydentää ohjesääntöihin ja vastaaviin määräyksiin perustuvaa virallista kuvaa. Tämä on esitystapa, jota suosittelen käytettäväksi kaikissa sotilaspukuja ja kunniamerkkejä käsittelevissä teoksissa.

Kustantaja on panostanut myös kirjan aihepiiriin tunnetuksi tekemiseen kansainvälisesti: teos on nimittäin kokonaan kaksikielinen (suomi – englanti). Vapaussodan mitalit on laadukas lisä meidän kunniamerkkikirjallisuuteemme mutta sen lisäksi se on myös tärkeä lähde teos vapaussodan historiasta laajemminkin.

***

Suomalaisia SS-vapaaehtoisia pitkään tutkinut Olli Wikberg on julkaissut uuden kuvateoksen, Dritte Nordland. Kirjan nimi viittaa suomalaisen vapaaehtoispataljoonan asemaan kolmantena pataljoonana ulkomaalaisista vapaaehtoisista muodostetun SS-divisioonan Wikingin Nordland-rykmentissä.

Kirjassa on noin 400 kuvaa, lähes kaikki vapaaehtoisten itsensä ottamia. Kuten tekijä esipuheessaan toteaaakin, kuvien tekninen ja taiteellinen taso ei luonnollisesti aina ole kovin korkea, mutta niiden autenttisuus onkin paljon tärkeämpi näkökohta. Kuvat välittävät hyvän kuvan vapaaehtoisten arjesta ja juhlasta. Tämäkin kirja on suunnattu myös kansainvälisille markkinoille, sillä kuvatestit ovat myös englanniksi.

****

Toista maailmansotaa Saksan näkökulmasta käsitellään myös saksalaisen sotamarsalkan Erich von Mansteinin muistelmissa, joista on ilmestynyt suomennos nimellä Menetetyt voitot. Muistelmat ovat aina mielenkiintoisia, joskaan niiden historiallinen todistusarvonsa luonnollisestikin vaihtelee. Mansteinin muistelmat ilmestyivät alkujaan saksaksi jo vuosikymmeniä sitten, mutta ovat edelleenkin säilyttäneet asemansa toista maailmansotaa käsittelevän kirjallisuuden joukossa., mikä todistaa niiden arvon.

****

Maija Paavilainen valaisee varusmiehen arkea huumorilla mutta myös lämmöllä kirjassessa Aamukampa. Kirja on mainio lahja varusmiespalvelukseen lähtevän nuoren miehen tyttöystävälle (tai tietysti myös nuoren naisen poikaystävälle), äidille ja kaikille muille jotka eivät itse ole kokeneet ”miesten koulun” (pitäisi varmaan nykyään puhua ”henkilöiden koulusta”...).

***

Helsingin Suomalainen Klubi vietti tänä vuonna 125-vuotisjuhliiaan ja tämän johdosta ilmestyi myös professori Jarmo Virnavirran kirjoittama kirja Pojat Suomalaisella Klubilla. Kirja ei ole puhdas historiikki, vaan sisältää - kuten sen alaotsikko sanoo - "kertomuksia Helsingin Suomalaisesta Klubista ja klubilaisista". Suomalainen Klubi liittyy monin tavoin maanpuolustukseen, onhan sen jäsenenä olleet lukuisat ammattisotilaat puhumattakaan maanpuolustushenkisistä miehistä elinkeinoelämän, kulttuurin ja politiikan huipulta. Kirja valaisee mainiosti miten tämä helsinkiläinen instituutio elää ja vaikuttaa. Toivottavasti kirjan lukijoista moni saa kimmokkeen liittyä meidän klubilaisten veljeskuntaamme.

Markus Anaja

=====

Jukka I Mattila, Vapaussodan muistomitalit. (Sotilasperinteen Seuran julkaisusarja nro 5). Apali, Tampere 2001. 192 sivua, 300 mustavalkokuvaa, 66 värikuvaa. Hinta n. 280 mk.

Olli Wikberg, Dritte Nordland. Suomalainen SS-vapaaehtoispataljoona kuvissa. Wiking-Divisioona, Helsinki 2001. 256 sivua, noin 400 kuvaa. Hinta 240 mk.

Erich von Manstein, Menetetyt voitot. Marsalkan sora muistelmat 1939-44. Suomen Klassikkokustannus, Vantaa 2001. 502 sivua, kuvitettu. Hinta 199 mk.

Maija Paavilainen, Aamukampa. Kirjapaja, Helsinki 2001. 72 sivua, piirroskuvitus. Hinta 75 mk.

Jarmo Virnavirta, Pojat Suomalaisella Klubilla. Otava, Helsinki 2001. 240 sivua, kuvitettu.